

sua diuersa esset a lege moysi. **A** vino ideo semper abstinere iubent sara cenit. ne forte socij ex ebrietate patefacerent ruinam populi. Que autem de paradiso predicasti pretermittenda sunt. quia ratione operari non possunt. **A**ia quippe separata a corpore & quattuor elementis a se inuicem separatis non utetur homo his rebus secularibus eo modo quo prius. **H**omines autem tempore machometi sine scriptura sine lege totiusque boni preter militiam & aratri misericordiam luxuriam appetentes. gulaque dediti. facile secundum voluntatem suam poterant ab eo suaderi. Si enim aliter faceret non eos ad legem suam impelleret. **A**t vero post mortem illius omnes discedere voluerunt a lege ipsius. **I**pe namque dixerat corpus suum tercia die deferendum esse ad celum. ut autem illum mendacem agnouerunt. & cadaver fetere viderunt. inhumato corpore maxima pars eorum discesserunt. **A**lii vero quidam ex illius. christo eius habitari filius post mortem ipsius regnare est adeptus qui blande predicauit & callide gentes ad credendum admonuit. eosque non bene machometi sermonem intelligere dixit. **M**achometus inquit non ait quod ante sepulturam illius videntibus hominibus ad celum subleuaret. sed quod post sepulturam corporis ne scientibus cunctis hominibus ab angelis in celum deferretur. **V**nde quia non statim eum sepelierunt. idcirco fetere incepit ut statim sepeliret. **H**ac igitur causa gentem in errore pristino parum detinuit. **Q**uod igitur huic mendaci credere me hortaris cum oibus eum fallacem inuenerim omnipotentis dei operum pietatem ut me ab errore illius eruat & christi quam cepi legem implere perficiat. **A**men.

Continencia vicesimeseptimi libri

Ultimus septimus liber continet historiam tantum. xx. annorum quibus impauit hericus quintus & inter hec miracula feretri sancte marie laudunensis et miraculi sancti iacobi apostoli. Florentius hugonis pisenfis. Sancti victoris canonici. **H**abet autem capitula. cxviii.

De ipso herici quiti et carta caritatis. j.
De moribus abbatis stephani cisterciensis. ii.
De sancto hugone abbate clunacensi. iii.
De gratia eius apud romanos pontifices. iiii.
De miraculo eius & spiritu prophetie. v.
De theodosiano episcopo per eum a penis liberato. vi.
De visione consolatoria quam pater herici retulit in capitulo. vii.
De transitu eiusdem abbatis. viii.
De reuelatione glorie eius post obitum. ix.
De reconciliacione inter imperatorem & papam. x.
De tribulationibus & mirabilibus illius episcopi. xi.
De miraculo feretri sancte marie laudunensis. xii.
De his que facta sunt turonis. xiii.
De his que facta sunt carnoti. xiiii.
De his que facta sunt in itinere versus angliam. xv.
De his que facta sunt in transitu maris. xvi.
De his que facta sunt catuarie & wintonie. xvii.
Qualiter apud christi ecclesiam susceptum est feretrum. xviii.
De miraculis ibidem ostensis. xix.
De his que facta sunt in ceteris anglie locis. xx.
Adhuc de eodem. xxi.
De beato bernhardo clareuallensi & bonis eius in cijs. xxii.
De quibusdam incidentibus illius temporis. xxiii.
De fundacione cenobii clareuallis & abbate bernhardo. xxiiii.
De quibusdam actibus eiusdem abbatis. xxv.

De anshelmo laudunensi & prodigijs illius temporis. xxvi.
Item de prodigijs & quibusdam alijs euentibus. xxvii.
De initio premonstratensis ordinis & patre nostris thbertho. xxviii.
De quibusdam circa premonstratenses in initio gestis. xxix.
De libello miraculorum sancti iacobi a papa gelasio compilato. xxx.
De miraculis sancti iacobi apostoli. xxxi.
Adhuc de eodem. xxxii.
De eodem. xxxiii.
Item de eodem. xxxiiii.
De eodem. xxxv.
De eodem. xxxvi.
Adhuc de eodem. xxxvii.
Adhuc de eodem. xxxviii.
Item de eodem. xxxix.
Item de eodem. xl.
De vindicta celestini non seruantes festum sancti iacobi. xli.
De fundacione cenobii boneuallis & eius abbate iohanne. xlii.
Qualiter northberthus premonstratensis factus est archiepiscopus. xliii.
De miraculosa victoria christianorum ex saracenis. xliiii.
De ceteris miraculis illius temporis. xlv.
Adhuc de eodem & morte herici imperatoris. xlvi.
De magistro hugone pisenfis & scriptis eius. xlvii.
Documentum eius de oratione. xlviii.
De speciebus orationis. xlix.
De quibusdam psalmis qui non videntur ad orationem pertinere. l.
De scientia recte viuendi. li.
Qualiter homo se habere debeat ad proximos. lii.
Qualiter se habere debeat in seipso. liii.
De disciplina membrorum in generali. liiii.
De disciplina seruanda in habitu. lv.
Inuentionis contra illos qui de veste glorianter. lvi.
De disciplina in gestu. lvii.
Adhuc de eodem. lviii.
De disciplina in sermone. lix.
Adhuc de eodem. lx.
De disciplina in cibo. lxi.
Adhuc de eodem. lxii.
De cognitione dei per creaturas. lxiii.
De compositione creaturarum. lxiiii.
De dispositione vel ordine earum. lxv.
De specie & qualitate earum. lxvi.
De sapientia dei in rerum creatura. lxvii.
De cognitione dei per motus creaturarum. lxviii.
Quod deus mutari non possit localiter nec formaliter. lxix.
Quod deus alterari non possit. lxx.
Quod deus propter opera sapientiam non diligit se eodem uerso. lxxi.
Qualiter proficere debet vita hominis ex contemplatione. lxxii.
De duplici amore & spiritualibus mansionibus arce. lxxiii.
De arca intellectuali que constituitur in corde. lxxiiii.
De exitu actionis et cogitationis. lxxv.
De adaptacione exitus corui & columbe. lxxvi.
De seminatione & perfectione arboris sapientie. lxxvii.
De illis qui ramos expandunt in altum & non in latum. lxxviii.
De exercitio circumspectionis quod est in quattuor. lxxix.
De subdiuisione illorum quattuor. lxxx.

De flore & fructu arboris sapiencie	.lxxxi.
De edificatōe templi in corde hominis	.lxxxii.
De reuocatōe sponse ad sponsum	.lxxxiii.
De illis q̄ in arca n̄ saluant̄ s; peunt	.lxxxiiii.
Q̄ p̄ opa restauratōis vniunt̄ cogitatōes distra	.lxxxv.
cte p̄ opa p̄ditōis.	
De t̄pib; & q̄bus dā arce expositōibus	.lxxxvi.
De virtute caritatis q̄ fortis sit & cara.	.lxxxvii.
Adhuc de p̄mendatōe eiusdē	.lxxxviii.
De p̄mendatōe laudis eiusdē	.lxxxix.
De meditacōe in scripturis & creaturis & mo	
ribus	.xc.
Adhuc de meditacōe in moribus	.xci.
De concordia iusticie & misericordie in filiis dei i	
carnatōe	.xcii.
De mundana cōsolatōe	.xciii.
De tribus bonis quib; placet deus	.xciiii.
De morali expositōe p̄fice sup̄ioris	.xcv.
De amore ordinato & in ordinato	.xcvi.
De sapore & nutrimento verbi dei	.xcvii.
De humilitate qualiter d̄ficat vel p̄ficat	.xcviii.
Exhortatō ad iudices vel p̄latos	.xcix.
De triplici visione & quaduplici vanitate	.c.
De casta et curiosa visibiliū p̄emplatōe	.ci.
De occupatōe mētis in exterioribus	.cii.
De iactantia & vana leticia	.ciii.
Qualiter sapiencia attingit a fine vsq; ad finem for	
titer & dispoit omnia suauiter	.ciiii.
De quaduplici ope in mundo	.cv.
De mutabilitate hominis circa tempora	.cvi.
Qualiter traditus est mundus hominū dispu	
tatōibus	.cvii.
Qualit̄ hō p̄ p̄cupiscentiā assilat̄ ē iūmento.	.cviii.
De animo in vtrazq; fortuna p̄uerso	.cx.
Soliloquium hominis cum anima sua de rectitu	
dine amoris	.cx.
Qualiter anima possit ad verū amorē icitari.	.cx.
Q̄ licet deus omnibus viuētib; temporalia cōmu	
nicet non tamen omnia similiter diligit	.cxii.
Q̄ multitudo dilectorum non minuit sed auget	
felicitatem singulorū.	.cxiii.
De bonis que sponfus dilectis suis cōmuniter cō	
tulit	.cxiiii.
De his quibus lapsos a miseria repauit	.cxv.
De his quibus specialiter vel singulariter animaz	
marauit	.cxvi.
Q̄ si deus animā diligit totam sedam multomagis	
iam ex pte mundatam	.cxvii.
De visitatōibus sponsi	.cxviii.
.i.	
De imperio henrici quinti & car	
ta caritatis	

Henrico imperatore mortuo
successit filius eius henricus
Anno domini .M. cxiij. Mū
di vero .quingentesimo .lxx.
& impauit ānis .xx. Dux au
tem henricus qui ab impato
re ad filium eius transiēs eū
contra patrē suū animauit
rat. & a filio ad patrē rediēs
ptes filij debellauerat mortuo impatore se vt reū
maiestatis filio regis reddidit. & ab eo captus cu
stodie traditus est. de qua tamen custodia ipse p̄ i
dustriam suam euasit. Sed ducatus eius datus est
godefrido comiti louanienhi. **Sigibertus.**
Anno henrici primo facta est carta caritatis a ste
phano abbate cisterciēsi. & .xx. abbatibus autoriz

tate sigilli apostolici confirmata. Ab illo ergo tēpe
reiecerunt ab ordine furcos & pellicias. stammina
& capucia & feminalia & pectina & cooptoria &
stramenta lectorū ac diuersa ciborū in refectorio
ferclā & sagimē & omnia que puritati regule ad
uersabant. Abdicauerūt etiā ecclesias. altaria. ob
latōes & decimas. & sepulturas aliorū hominum
& furnos & molendia & villas & rusticos. quia
nec in vita sancti benedicti nec in eius regula lege
bant eundem sanctum huiusmodi possedisse. nec
feminas monasteriū eius intrasse. nec mortuas ibi
dem sepultas fuisse. excepta sorore sua sancta sco
lastica dicentes beatū benedictū p̄cepisse vt mo
nachus a secularib; actibus se faciat alienū. Deci
mas quoq; dicebāt a sanctis patrib; in quattuor
p̄tōnes distributas. Vnam scz ep̄o. alterā p̄sbite
ro vel clerico. terciā hospitib; ad illam ecclesiam
uentibus seu viduis & infirmis. seu paupibus
alium victum non habentib;. quartā restaura
tōni ecclesie. Et quia in hoc p̄posito p̄sonā monachi
qui terras suas possid; vnde & p̄ se & pecora sua
laborando viuunt non repiebant. Idcirco hoc ve
luti aliarū ius iniuste sibi vsurpare decretabant
.ii. **De moribus abbatis stephani ci**

Erat enī dict; abbas religionis paup̄ta
tis & discipline regularis ardentissimus
amator & fidelissimus emulatoz. etiā an
teq; abbas fieret. **Helmand; libro. xlvii.**
Memini me audisse magistrū petz cantorē p̄ficiē
virum instissimū atq; doctissimū referētē de abba
te iusto stephano cisterciēsi q̄ cum ei quadam die
nunciatū esset a suo cellerario nichil haberi in mo
nasterio vnde vel vna die illa fratru paucitas su
stentari p̄sset. respōdit. Sternite vobis duos as
nos. qui cum strati fuissent. fecit secum ascendere
puersum suum. & iussit ei vt in quodāz vico panē
mendicaret hostiati ad op; fratru. & ipse similiter
in alio faceret. Et postq; sic fecissent ad vnū locū
quem ei designauerat puenirēt. factum est ita. &
in loco p̄dicto sibi iam redeuntē obuiabant. Cū
ecce abbas videt sacculū p̄uersi multo pleniorē q̄
suam subridendo ait. Vbi mendicastis. vt vido
vos in crassiore palea collegistis q̄ ego. Vbi obse
cro collegistis. Quis vobis plus donauit. Respō
dit conuersus. P̄sbiter ille quē vos optime no
stis sacculū meum fere impleuit solus totum. Qd
audiens abbas igemuit et ait. Ve vobis. quare ibi
aliquid accepistis. Nesciebatis q̄ p̄sbiter ille ibi si
moniacē ordinatus est. et quidquid accepit est le
pra et rapina. Viuit domin;. q̄ de omni qd dedit
vobis nichil omnino gustabim;. Absit enī vt pec
catum illius p̄medamus et nobis incorpēm;. Con
uocatisq; pastoib; ouiu qui non longe erāt. totū
conuersi sacculum in sinus eorū euacuauit.
.iii. **De sancto hugone abbate cluniacēsi**

Sigibertus
O tempore obiit sanctus hugo cluniacē
sis abbas. cui successit ponti;. **Ex ge**
stis eius **Hic hugo augustudunēsi idē**
gena fuit. nobili genere patre dalma cō sulari vi
ro bellicis rebus itento. Huius mater grauida cū
ptu grauiter laboraret quendam sacerdotē religio
sum p̄ sui liberatōe et nascituri salute missam ce
lebraz exorauit. qui dum missarum solēnia atten
tius p̄zaret et in cōtemplacōe suspensus sup se
sem et sustolleret. vidisse ferē i calicē cui ardētius